

## Jotos-info eli teemailta 22.04.2010

***Hyvää iltaa tasapuolisesti kaikille !***

**Jotos = jälki tai polku maastossa, kulku-ura.**

**Jotos = reserviläisten partiotaitokilpailu, jossa 2-5 hengen partio kulkee omavalintaista reittiä tehtävärastilta toiselle rastien numerojärjestyksessä, kaikki varusteet (majoite, muona,...) mukanaan.**

***Kuinka moni on ollut jollakin jotoksella ?***

**Illan luennoijilla on yhteensä noin sadan reserviläisjotoksen kokemus.**

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 2

## RESUL:n kiteyttämää jotoksista

**Jotostoiminta on vakiintunut reserviläisten keskuudessa mielekkääksi tavaksi tulla tutuksi luonnon kanssa ja oppia tuiki tärkeitä maastossa liikkumisen ja yöpymisen taitoja yhteistyössä toisten reserviläisten kanssa.**

**Jotosten tarkoituksena on myös ylläpitää ja edistää reserviläistaitojen säilymistä ja kehittymistä. Jotostoiminta kohottaa osallistujien fyysistä ja henkistä suorituskykyä sekä lisää henkilön kykyä selviytyä maasto-olosuhteissa eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina.**

**Jotostoiminta edistää suoraan kenttäkelpoisuutta.**

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 3

## Termistöä 1

- A-pukki = vesistönylityksen apu kolmesta puunrangasta
- askelpari(mittaus) = matkan mittaus esim. 100 m pätkissä
- eranto = ei tarvita jotoksilla, lyhyet rastivälit
- iivarin pikasilta = pionkapt I.K.:n 1939 kehittämä polkusilta
- jotos = polku, kulku-ura maastossa
- laavu = matala sateensuoja, avoin tai umpinainen
- leiri = yöpymispaikka = majoituspaikka
- loue = Pohjois-Suomessa käytettävä korkea avotulimajoite
- kanttiini = puffetti, kevyt kenttäruokailupaikka
- karttapussi = mikä tahansa kosteuden suoja kartalle
- kielletty alue = tällä ei saa kulkea (esim. taimiko, viljelys)
- kielletyt varusteet: GPS tms., kirjallisuus, joskus matkapuhelimet
- koordinaattilevy <> paikantamislevy
- kylmä rasti = miehittämätön rasti
- matkatehtävä = tehtävä saadaan rastilla X, palautus rastilla Y
- neulaluvun korjaus = ei tarvita jotoksilla, lyhyet rastivälit

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 5

## Termistöä 2

- partio = jotosta kimpassa suoritettava porukka eli ryhmä
- partionaru/-köysi = yleiskäyttöinen 20-25 m pitkä esim. 2,4/3/4 mm paksu naru
- PI = PI-koordinaatit; pohjoinen ja itä (YKJ=KKJ27)
- piiru (v) = ympyrä (360°) jakaantuu 6000 piiruun Suomessa (NATO = 6400)
- pikataival = tietty rastiväli, jossa aikaa mitataan, sisältää usein hajontarasteja joista saa lisäpisteitä
- pioneerinaru = 5 m pituinen narunpätkä pimeässä kulkemiseen jonossa eksymättä
- PSE = piste, suunta, etäisyys. Tapa ilmoittaa kohde tunnetusta pisteestä.
- puffetti = kanttiini
- rasti = rastipaikka = rastipiste
- rinkkalautta = 3-4 rinkasta tehty tukeva 1-2 hengen vesistönylitysväline
- riuku = kenttä-wc, vanhan hyvän mallin mukaan tehty
- rosna = anatomikki (rinkkatyyppi, <> putkiinikka)
- sadevara = vaatteet sateen varalle (esim. sadeviitta ja -lahkeet)
- suorituspiste = tehtäväpaikka
- suuntamies = suunnistaja = tunnustelija
- tankkauspiste = vesipiste (järjestäjien tarjoama)
- tehtäväpaikka = suorituspiste
- valmislaavu = taka- ja sivuseinät ommeltu kankaasta, etulippa on lyhyt tai pitkä
- vesipiste = tankkauspiste, yöpymispaikka tai reitin varrella
- viittoitus = tätä pitää seurata jos sellainen on matkalla, usein rastipisteeltä tehtäväpaikalle
- yöpymispaikka = majoituspaikka
- yotehtävä = illalla annettu tehtävä, jonka pitää olla aamulla valmis

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 6

## Jotoksen periaatteet

- partion koko on 2-3..4-5 henkilöä, jotoksen järjestäjä määrää oletuskoon (kannattaa pyrkiä täyteen partion kokoon)
- kaikki varusteet kannetaan koko ajan partion mukana
- partio voi jakaantua ainoastaan eri käskyillä
- rastit kierretään numerojärjestyksessä
- rastivälit ovat harvoin yli 1..1,5 km (suunnalla kulkua)
- satelliittipaikannuslaitteet ovat kiellettyjä
- rastipisteet saadaan koordinaatteina, joskus ne (tai osa) kopioidaan mallikartasta
- yöllä nukutaan (myös turvallisuustekijä)
- tulia ei välttämättä saa tehdä yöksi (metsäpalovaroitus, paikka,...)
- yöpymispaikalla ei välttämättä ole kanttiinia
- lähtöaikaotomuksen voi esittää (ilmoittaudu ajoissa)
- alkometrimittauksia voi olla (mm. ennen ampumarasteja).

Jotoksen järjestäjä voi määrätä poikkeuksia näihin yleisiin kirjoittamattomiin sääntöihin.

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 7

## Ennen jotosta

- tarkista vaatetus ja varusteet (valaisin, tulientekovälineet, ea-varusteet, MYÖS PARTIOKOHTAISET eli keitin, laavu, kirves, saha,...)
- jotoksille VOI lähteä kiireellä ja viimeisen tunnin pakkaamisella, mutta sellainen ei ole suositeltavaa
- peseädy ennen jotosta
- leikkaa pitkät varpaankynnet lyhemmiksi
- tankkaa tarpeen mukaan (vettä ei voi juoda liikaa lähtöpaikallakaan, sään mukaan etu-tankkausta)
- tee eväät (esim. voileivät tuorekelmuun)
- sopikaa kuka ottaa mitäkin varusteita mukaan
- sopikaa kimpakyydit
- tarkista aiemmista jotoksista tehdyt kommentit.

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 8

## Kesällä/talvella, yksi/kaksi yötä

Paikalliset vuosittaiset jotokset Pirkanmaalla (pituus 15-20 km)

- **Talviyön Koukkaus** (2009-), helmikuu pe-la
- **Kevätyön Koukkaus** (1987-), äitienpäivän viikonlopun pe-la
- **Hagellus** (1989-), kaatuneitten muistopäivän viikonlopun la-su
- **Suviyön jotokset** (1981-), kesäkuu ennen juhannusta pe-la
- rastien lukumäärä on 15-25 kpl.

*"Vajaat partiot täydennetään lähtöpaikalla."*

Vuosittaiset "valtakunnanjotokset" (RESUL) (pituus 40-60 km)

- **talvijotokset**, noin 20 partiota, helmi-maaliskuu, sukset, pe-su
- **syysjotokset**, noin 80-100 partiota, syyskuu, pe-su
- rastien lukumäärä on 35-45 kpl.

- **PAHKIS Sissijotokset**, syyskuussa, pe-su, kaksi osastoa.

MPK:n www-sivuilta ([www.mpky.fi](http://www.mpky.fi)) löytyy paljon erilaisia jotoksia "jotos"- ja "partiotaito"-hakusanoilla.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

9

## Tavoitteita jotoksilla

Aloittelijoille hyviä tavoitteita

- kaikki partion jäsenet pääsevät maaliin
- ei nolliä pisteitä miltään rastilta (ei aina onnistu)
- sijoitetaan paremmin kuin joku tuttu partio ;-)
- sijoitetaan yli puolenvälin.

Kokeneempien jotostelijoiden tavoitteita

- napataan täydet pisteet yhdeltä tai useammalta rastilta
- noukitaan pikataipaleelta useita lisärasteja
- ollaan valoisalla syysjotoksen la/su-yöpyymispaikalla.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

10

## Toiminta lähtöpaikalla

- ilmoittaudu ajoissa, partion johtaja ilmoittaa koko porukan, muista ilmoittaa mahdolliset muutokset kokoonpanoon
- saunakassit (muista päällysvaatteet ja jalkineet) autoihin tai järjestäjien osoittamaan paikkaan
- vesipullot täyteen (viimeistään nyt)
- partiokohtaiset varusteet mukaan ja jaetaan ne kantaan partiolle
- karttapussit mukaan jokaiselle (esim. 2 l minigrip)
- mahdollisesti ilmoittauduttaessa saadun materiaalin tutkiminen ja kenties jako
- tuttujen morjestaminen (myös matkalla)
- partioiden lähdöt ovat 2..5..10 minuutin välein.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

11

## Partion koko ja koostumus

- partion koon määrää järjestäjä, tavallisimmin neljä
- partion johtaja nimetään
- joku (johtaja ?) kantaa partion numerolappua
- partio ilmoittautuu rastilla kokonaisena (rastipiste voi olla eri kuin suorituspaikka, kilpailukortin leimaus ?)
- 1 ensiapua osaava kannattaa olla partiossa
- 1-2 suunnistusta hyvin osaavaa (suuntamies)
- 1 mittaa matkaa (esim. askelpareilla)
- 1 tarkkailee takaa suunnan pysyvyyttä (jokaisella kompassi)
- 1-n aiemmin jotoksilla ollut mukana (kaikki ensikertalaisia ON opettavainen reissu, mutta... helpommalla pääsisi jos...)
- miettikää kuka ampuu: lyhyt/pitkä ase
- miettikää työnjako ensiaputehtävissä (kenellä ea-pakkaus ?).

Jotos-info

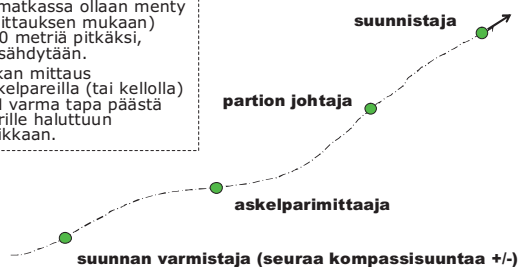
Maastotoimikunta

22.04.2010

12

## Partion kulku (eräs esimerkki)

100 metriä ennen (mittauksen mukaan) kohdetta aletaan tarkkailemaan maastoa. Jos matkassa ollaan menty (mittauksen mukaan) 100 metriä pitkäksi, pysähdytään. Matkan mittaus askelpareilla (tai kellolla) ON varma tapa päästä perille haluttuun paikkaan.



Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

13

## Henkilökohtaiset varusteet 1

Yhden yön kesäjotoksilla rinkan paino on tyypillisesti noin 10..15 kg, kahden yön jotoksilla kesällä 15..20 kg ja talvella 20..25 kg (mm. termospullo ja enemmän vaatteita ja muonaa mukana).

Päälle kannattaa valita väljä mukava asu, sellainen joka ei pienistä likatahroista välitä tai kulutuksesta rikkoonnu. Isot taskut olisivat hyvät varoiksi. Värillä ei ole väliä.

Jalkineet ovat aina yksilöllisen tottumuksen mukaiset. Siis valitse sellaiset jotka ennestään tiedät sopiviksi maastojalkineiksi omiin jalkoihisi. Kosteita paikkoja tulee usein (aina ?) eteen jotoksilla. Kumisaappaat ? Kalvo-kengät ? Rasvatut nahkaiset mähinnousukengät ?

**Tarkista varusteet aina ajoissa ENNEN jotosta !!**

Puukko ja tulientekovälineet aina housujen mukana (ei rinkassa tai takin taskuissa vaan AINA MUKANA).

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

14

### Erilaisia kantolaitteita 1, 1 yön jotos



Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 15

### Erilaisia kantolaitteita 2, 1 yön jotos



Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 16

### Erilaisia kantolaitteita 3, 1 yön jotos



Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 17

### Erilaisia kantolaitteita 4, 1 yön jotos



Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 18

### Erilaisia kantolaitteita 5, 1 yön jotos



Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 19

### Henkilökohtaiset varusteet 2

- henkilökohtaiset varusteet
  - kantolaitte (rinkka; putki vai rosna..., vai "tst-reppu"...)
    - makuupussi (untuva vai keinokuitu...)
    - makuualusta (solumuovi vai ilmatäyte vai...)
    - sadevara (esim. sadeviitta ja -lahkeet)
    - kuivat vaihto(alus)vaatteet **yöksi**
    - puukko, kompassi, koordinaattilevy, karttapussi (2 l minigrip), tulentekovälineet, narunpätkiä,...
    - aina kahdet sukat (ohuet ja paksut) jalkaan
    - varasukat (ohuet ja paksut)
    - (LED-)otsalamppu tai kynätaskulamppu, heijastin teillä
    - taskumatti tai kenttäpullo vettä käsillä
    - karttapussi tai -laukku.

Jotos-info Maastotoimikunta 22.04.2010 20

### Henkilökohtaiset varusteet 3

- henkilökohtaiset varusteet
  - päähine ja käsineet aina mukana
  - hyvät jalkineet (esim. kumisaappaat)
  - mukavat housut (vyö/henkselit)
  - mukava takki (esim. isot taskut, huppu vai ei...)
  - (verkko)kaulaliina tai putkipäähine
  - taukotakki tai villapaita tai välipusero
  - muistiinpanovälineet (ainakin kynä)
  - ea-tarvikkeita omaan käyttöön (laastaria,...)
  - Aurinkolasit ? Hyttyslippu/-karkote ?
  - leirijalkineet (lenkkitosut, sandaalit,...).

- 1=kompassi
- 2=peili
- 3=heijastin
- 4=koordinaatti- ja paikantamislevyt
- 5=heijastinnauha
- 6=kynätaskulamppu
- 7=vedenpitävä muistilehtiö, lyijykynä ja hakaneuloja
- 8=aurinkolasit
- 9=pilli
- 10=kynäkotelo
- 11=kiikarit
- 12=2 l minigrip-pussi kartalle
- 13=käsineet
- 14=verkkokaulaliina



### Povitaskun ja ensisidetaskun sisällöt



- 1=nenäliina
- 2=laastarinpalaja
- 3=pastillia
- 4=kynä
- 5=avaruuslakana
- 6=puukko
- 7=narunpätkä
- 8=ea-suojakäsineet
- 9=haavapyyhkeitä
- 10=vara-koordinaattilevy
- 11=sytytin
- 12=kampa cm-asteikolla
- 13=monitoimityökalu
- 14=suklaapatukoita
- 15=huomiohuivi
- 16=silmälasit
- 17=tulitikkuaski
- 18=kartta 2 l minigrip-pussissa



### Henkilökohtaiset varusteet 4

- ruokailuvälineet (lusikka-haarukka, syömäkippo, muki)
- wc-paperirulla (vajaa, litistetty, pakastepussissa) + peräpyyhe
- muona (1 yön jotos)
  - aina 1..1,5 litraa vettä mukana rinkassa
  - 1 muonapussi (esim. pakastekuivattu)
  - 2-3 voileipää
  - pikapuurojauhe ja mustikkakeittojauhe (aamu)
  - 2-3 suklaapatukkaa
  - teepusseja/kaakaojauhetta/murukahvia
- muona (2 yön jotos, lisää edelliseen)
  - 1-2 muonapussia
  - lisää 1-2 voileipää
  - lisää 1-2 pikapuuropussia
  - lisää 2-3 suklaapatukkaa.



### Henkilökohtaiset varusteet 5

Usein jotoksille mennään jotosteluvaatteissa, ja usein maalissa on sauna tai suihku tai uintimahdollisuus. Maalissa ei välttämättä ole kanttiinia tai ruokailumahdollisuutta.

- saunakassi (jotoksen jälkeinen elämä...)
  - pyyhe, uima-asu jos tarpeen
  - saunajuoma, pientä evästä tilanteen mukaan
  - vaihtosukat ja kengät kotimatalle
  - alusvaatetus ja päällysvaatteet
  - päähine, käsineet
  - muista myös takki
  - sateenvarjo (?)

### Henkilökohtaiset varusteet 6

**Sekalaista pikkusälää** kannattaa olla ainakin yhdellä partiossa, jossakin rasiassa tai "miljoonapussissa":

- hakaneuloja vaatteiden pikakorjauksiin
- neulaa ja lankaa vaatekorjauksiin
- viiksilankaa, pieniä nippusiteitä, ilmastointiteippiä varustekorjauksiin
- aina sekä tulitikut että sytytin, eri taskuissa
- varakompassi ja varakoordinaattilevy rinkassa
- kiilu-valopuikko yövaloksi (leirissä)
- narunpätkiä housujen taskuissa
- muutama ylimääräinen pakkaushihna
- muutama muovinen "roskapussi", jos mulaa vesistöön.

### Henkilökohtaiset varusteet 7

#### Ylellisyysvarusteita eli lisäkikkailua

- pikkukiiharit 6..8x tiedusteluun ja et. arviointiin
- sytytyspaloja (esim. valkoinen Flamgo/Lucifer)
- sulkurengas tai karbiinihaka vesistönylityksiin
- verkkopaarit ea-rasteille
- avattu ensiside rastikäyttöä varten
- vedenpitävä muistilehtiö ja lyijykynänpätkä
- lenkkitossut leirijalkineiksi
- ohut pipo ja sormikkaat leirikäyttöön
- hyttyshuppu (päivä- ja yökäyttöön)
- rinkassa sisällä "eräpussi" eli vahva muovipussi jossa kaikki vaatteet ovat kosteussuojassa.

### Henkilökohtaiset varusteet 8

Paidan valinnasta muutama sana

- **valitaan aluspaita ja päällyspaita keskenään hyväksi yhdistelmäksi**, esimerkiksi
- aluspaidan paksuus (ohut/paksu) (silkki..villaseos)
- aluspaidan hihojen pituus ja peukalolenkit (on/ei)
- aluspaidan kaulus (O vai V vai pysty=poolo), eli aluspaidassa ja päällyspaidassa ei useinkaan kannata molemmissa olla poolokaulusta
- poolokauluksen paksuus (1- vai 2-kertainen kudus)
- kumpaa paitaa voi lämpimällä käyttää yksinään
- "yöasuksi" usein pitkähihaiset ja -lahkeiset vaatteet, paksuus vuodenaajan ja makuupussin mukaan (hiostava vai kylmä keli).

### Vedenpitävä muistilehtiö ja lyijykynä



### Jalkineista

Jalkineista voisi kinastella loputtomiin... parhaat ovat sellaiset jotka toimivat ja tuntuvat mukavilta jalassa.



### Partiokohtaiset varusteet 1

partiokohtaiset varusteet

- majoite (esim. valmislavu tai laavukangas)
- keitin (esim. trangia tai kaasukeitin)
- ea-pussukka (esim. 1/2 autolaukun koosta)
- kirves ja saha (esim. Fiskars 600 ja oksasaha)
- kokoontaitettava vesikanisteri tai -pussi
- narua (?) ("kotinaru" tai 2,4 mm).

*Lisäksi järjestäjien mahdollisesti ohjeistamat jotoskohtaiset erikoisemmat tarvikkeet.*

### Partiokohtaisia varusteita:

- majoite
- keitin ja polttoaine
- kirves ja saha
- ea-laukku
- naru (40 m, 2,4 mm)
- vesikanisteri



### Partiokohtaiset varusteet 2

Partion ensiapupakkaus (tarkista ENNEN jotosta)

- ensiside (miehellään "harjoitus-side" eli avattu)
- suojakäsineet 1-2 paria
- ideal-side (joustava)
- lääkkeitä: särkyyn, kuumeeseen, ripuliin,... (esim. Posinova, jokin nopeavaikutteinen ibuprofeini, Imodium, kyypakkaus)
- desinfiointiaine (1-2 dl muovipullo)
- laastaria, ehkä tylppäkärkiset sakset
- rasvaa/vaseliinia/hiertymävoidetta/talkkia
- huulirasvapuikko
- rakkolaastaria (esim. Compeed) ?
- avaruuslakana
- pinsetit (tikkujen poisto), pienet sakset (kynsisakset)
- sekä tietenkin jotoskäskyssä mainitut tarvikkeet.

### Partion ensiapupakkaus



### Kartta ja koordinaattilevy

- karttana on usein mustavalkoinen valokopio peruskartasta (1:20000 tai 1:25000)
- voi olla nykyisin myös värikopio
- karttoja on 1-4 kpl partiota kohti
- voi olla erilaisia karttoja partiolle (tarkista !)
- kahden litran minigrip-pakastepussi on hyvä karttapussi (juuri sopiva A4-koon paperille)
- koordinaattilevy on tarpeellinen
- koordinaatit saadaan usein PI-koordinaatteina, joskus ne voi kopioida mallikartasta (kaksi kopiota itsenäisesti, ja verrataan)
- yksi sanelee ja kaksi merkkää omaan tahtiin koordinaatit omiin karttoihinsa, sitten verrataan
- kirjaa rastimääreet ylös, jos niitä ei saada paperilla
- esillä voi olla mallikartta jossa voi olla lisävinkkejä (polkuja, kiellettyjä alueita, suosittelavia reittejä,...).

### Suunnistaminen valoisalla ja pimeällä 1

- kirjoittamaton sääntö: rastilta toiselle pääsee suoraan suunnalla tai polkuja pitkin kiertämällä
- valoisalla hyvissä voimissa kannattaa kulkea suunnalla rastilta toiselle
- väsyneenä ja/tai pimeässä kannattaa usein kiertää helppoa reittiä (on yli 2 kertaa nopeampaa kuin rämpiä suoraan)
- hitaampi varma eli oikea suunnistus on parempi kuin nopea kulku ja rastin etsiskely
- varmat kiintopisteet matkalla, vaikka vähän koukatenkin
- opettele "katsomaan kauas" (200..500 m päähän)
- matkaa kannattaa mitata (joko askelpareilla tai kellosta)
- partiossa (ainakin) 1 seuraa suuntaa ja 1 matkaa
- karttamerkeissä metsälinjat ja tonttirajat ovat avuksi.

### Suunnistaminen valoisalla ja pimeällä 2

- mikäli "putoat kartalta", selvitä paikkasi ennenkuin kuljet pidemmälle
- joskus voi olla tarpeen palata takaisinpäin ottamaan suunta varmasta kiintopisteestä, se ei ole mikään häpeä
- järvien rantoja kiertää aina jonkinlainen polku
- pimeässä luota kompassiin ennemmin kuin itseesi
- tarkista aika ajoin että kompassisuunta ei ole siirtynyt (suuntakehä/rengas ei ole liikkunut)
- hyvä fosforointi (tai tritium) kompassineulassa on ehdoton pimeässä
- hakkuuaukean yli ei välttämättä kannata oikaista ;-)
- yhtä ainoaa oikeaa reittiä ei ole
- "se joka ei ole koskaan eksynyt, ei puhu totta".

### Suunnistaminen valoisalla ja pimeällä 3

KYK2008:lla mitattua: partio kulkee joko 400 m suoraan suunnalla metsän poikki (oli aamupäivä ja kuiva sää, miltei kangasmaasto, ei siis hankala reitti), taikka 800 m autolla ajettavaa hiekkatietä pitkin. Tässä kokeessa suoraan kulku oli 1 min 40 sekuntia nopeampaa. Kumpikin osa kulki tavallista kävelyvauhtiaan. Reipas kävelyvauhti tiellä on noin (4 km/h eli) 1 km 15 minuutissa.

Siis helpon maaston läpi kannattaa oikaista suoraan suunnalla. Hankala maasto tai epävarma suunnistustaito sekä kiintopisteetön rasti kannustavat kiertämään helppoa ja varmaa reittiä.

### Suunnistaminen valoisalla ja pimeällä 4

Syysjotoksella aikanaan: sunnuntaina aamupäivällä tavallinen maasto 1,5 km suoraan seuraavalle rastille, tietä pitkin kiertäen tuli tuplamatka. Kumpikin reitti oli yhtä nopea (häh ? oho ?). Tuolloin kannattaisi kävellä tietä pitkin ja säästää voimia.

Syysjotoksella Ylöjärvellä 2005: perjantai-illan maasto oli aivan mahdollottoman kamalaa, vain hölmö taikka itsepäinen partio kulki suoraan rastilta toiselle pimeässä (vaihtoehto: teitä ja polkuja pitkin kiertäen). Kiroilua kuuluiinkin pitkään vielä jotoksen jälkeen. Suoraan suunnalla kuljettaessa vauhti oli hidas, voimat kuluivat ja loukkaantumisia sattui kivikoissa.

### Mieti myös MIKSI reitin valitset...

#### Reittivalinta:

- **lyhin ?**
- **nopein ?**
- **varmin ?**
- **helpoin ?**

### Suunnistaminen valoisalla ja pimeällä 5

Valinnaisia reittejä rastilta toiselle:

- suoraan suunnalla 600 m
- **voimalinjan pylväältä suunta**
- **peltojen kautta, lyhin etäisyys suunnalla kulkua, 150 m**

[MML:n julkaisulupa 49/MML/10]



### Askelparimittaus

- **askelparimittaus on vanha hyvä ja tarkka tapa mitata kuljettua matkaa**
- askelpari = kumpikin jalka ottaa maahan kerran
- voit laskea mielessäsi kulkiessasi: yk-si, kak-si, kol-me,...
- mittaa tai tarkista omat askelparisi ennen jotosta, 100 metrin matkalle (siitä laskemalla saat muut)
- kulje 200 tai 300 m ja jaa lukema 100 m kohti
- **mittaa askelparisi eri maastoissa** (polku, metsä) **ja erilaisilla painoilla** (jotosrinkka, ilman rinkkaa)
- pidä lukua sadoista metreistä (sormilla, helminauhalla,...).

### Rasteilla 1

- ilmoittautukaa rastimiehelle (partion nimi ja numero kysytään usein/aina)
- jos on jokin leimauslappu, muistakaa se
- yksi lukee tehtäväkäsken ääneen, muut kuuntelevat
- aika on usein rajoitettu, yksi valvoo ettei aika ylitä
- työnjako heti alussa (joskus käskytyks arvostellaan)
- älkää hätiköikö, älkääkää hötkyilkö turhaan
- joukko on voimaa, heitelkää ideoita ilmaan
- noudattakaa tehtävän ohjeita, muistakaa MITÄ ja MITEN piti tehdä
- rastimieheltä voi yrittää kyselläkin lisää
- jollei tiedä, kannattaa silti arvata. ;-)

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

45

### Rasteilla 2

- rastin lähellä saattaa olla apuvälineitä, joita voi käyttää kunhan kysyy (etenkin ea-tehtävissä)
- Huolehtikaa itse ettei suoritus aika ylity !!
- yleensä oikeita vastauksia ei ilmoiteta rastilla
- suoritus aika saattaa olla vain 2 minuuttia (syysjotoksella)
- jos on jonotusta rastille tai suorituspaikalle, ottakaa rauhassa, suunnitelkaa seuraavien rastivälien reittejä, levätkää, syökää eväitä ja juokaa vettä
- ainakin syysjotoksilla on rasteilla useita (2-4 kpl) rinnakkaisia suorituspaikkoja
- älkää söheltäkö, noudattakaa ohjeita !

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

46

### Ruokailu ja muonatarvikkeet 1

- koko jotoksen ajan kannattaa hörppiä vettä vähän väliä, kenttäpullo aina saatavilla (ei rinkassa)
- aina kannattaa tankata kun on tilaisuus
- matkalla voi mutustella pastilleja tai suklaapatukkaa, tai helpolla tieosuudella voileipää
- (housun)taskussa pakastepussissa on hyvä pitää jotakin "pikamuonaa" (esim. suklaapatukka)
- tukeva ateria illalla tai aamulla, riippuen jotoksesta
- päivällä ei ruokataukoa 1 yön jotoksella
- syysjotoksella lauantaina päivällä syömätauko
- ei kannata pitää montaa ja/tai pitkää taukoa päivällä, eli valoisaa aikaa käytetään liikkumiseen.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

47

### Ruokailu ja muonatarvikkeet 2

- yöpymispaikalla eli leirissä vettä kiehumään täysi kattila, toinen valmiiksi
- illalla "ladataan" keitin valmiiksi aamua varten (aamulla ei tarvitse nousta makuupussista keittämään vettä, senkun vain ojentaa käden ulos makuupussista ja laittaa veden kiehumään)
- illalla haetaan vettä aamunkin tarpeiksi
- voidaan sopia porukalla mitä syödään, trängian kattilassa valmistuu namimössöä 2-3 hengelle
- "metsään ei ole tultu tiskaamaan", silti puolikas tiskiharja on hyvä pitää vaikka keittimen sisällä.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

48

### Aamiaistarvikkeita



Pikapuurojauheita ja -kiisseliä/keittoa.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

49



Mysliaamiaisia, lisää vain kuuma vesi ja odota hetki.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

50





### Majoittuminen 1

- laavu suojaa sateelta, vähän tuulelta, ei lämmitä
- yöpymispaikalle tullessa majoite ensin pystyyn, sitten vettä kiehumaan, sitten vaatteiden vaihto, sitten syödään
- tulia ei aina saa tai edes kannata (lyhyt yö ?) tehdä
- jos tulia saa tehdä, tehdäkö ne illalla vai aamulla (vaatteiden kuivatus on hyvä syy tehdä tulet) ?
- varusteet aina sateelta suojassa yön (esim. rinkkaan sadesuoja tai jätessäki päälle ja puun nojalle), myös jalkineet
- vaatteet kuivumaan niin, että ne saa sateelta suojaan yöllä jos herää sateeseen (tuuli kuivaa aurinkoa paremmin)
- kosteat sukat ja pohjalliset ja paita kuivuvat makuupussissa (määrät eivät kuivu vaan kastelevat makuupussinkin)
- aamun vaatteet voi laittaa lämpiämään makuualustan ja makuupussin väliin, tai makuupussin sisään.

### Majoittuminen 2

- 2 sadeviittaa rinnakkain on hyvä laavun maavaate
- laavuun voi rakentaa "lisäsiiven" tai "keittokatoksen" sadeviitasta
- muista "nestetyhjennys" ennen nukkumaan menoa
- nukkuako pää laavun perälle vai eteenpäin, ahtaassa laavussa lomittain on paras
- kemiallinen valopuikko "kiilu" riittää yleisvaloksi
- Herätys 2 tuntia ennen lähtöaikaa !!
- Majoituspaikka aamulla siistiksi ! Sakkopisteitä !
- Iso tyhjennys eli riu'ulla käynti aamulla vai illalla ?
- illalla saadaan tietoon aamun lähtöaika
- yöpymispaikalla on vettä ja polttopuita saatavilla, sekä myös jokin roskapaikka jätteille.

### Tavallisimmat aloittelijan virheet

Ehdottomasti yleisimmät aloittelijan virheet ovat

1. liikaa/turhaa tavaraa mukana (ylipainava rinkka)
2. liika kiire eli hutilointi suunnistuksessa ja rasteilla.

Muita havaittuja virheitä eli parannettavaa

- uudet ja/tai epäsoivat jalkineet (jalat rikki...)
- alapesun puute, huonot alushousut (hiertymiä voi tulla kenelle tahansa)
- älä käytä: "ruotsalaiset commando-alushousut" ;-)
- lainattu rinkka ei ole säädöiltään hyvä
- pakkauksiireessä jokin vaate tai varuste on unohtunut
- jokin vaate tai varuste on rikki (tarkastus unohtunut)
- otsalampun paristot ovat lopussa tai väärän kokoisia.

### Tyypillisiä rastitehtäviä

- ensiapu jossakin muodossa, usein potilas osaisi itse kertoa ja/tai auttaa, jos sitä kysyttäisiin
- hätäpuhelu numeroon 112, sisältö
- jonkinlainen ammunta (ei välttämättä ruutiase)
- kartanluku ja/tai paikanmääritys ja/tai etäisyyden arviointi (valoisalla tai pimeässä)
- kysymyksiä ajankohtaista ja/tai paikallisista asioista (paikkakunta, alue, nähtävyys,...)
- kysymyksiä ajankohtaisista sotilasasioista
- erätiedot ja -taidot
- sotilaalliset aiheet ovat lisääntymässä, ainakin paperikysymyksinä (mm. kalustontunnistuksia)
- kulkekaa teillä jonossa, joku saattaa tarkkailla.

### Sekalaisia vinkkejä ja kikkoja 1

- vaatteiden kuivatus leirissä (tuuli kuivattaa paremmin kuin aurinko)
- yösuunnistuksessa (syysjotos) muitakin partioita on liikkeellä, mutta ei silti pidä sokeasti "peesata"
- nopeus ei ratkaise, aikaa ei mitata (paitsi mahdollisella pikataipaleella)
- jos putoat vesistöön tai mullaat ojaan tai suohon, niin... kuivat sukat, pakastepussi/roskapussi kuivien sukkiin päälle, matka jatkuu
- sukilla ja pohjallisilla voi säädellä jalkineen kokoa
- sadelahkeet ovat hyvät aamukasteisessa heinikossa
- sopikaa partiolle tunnussana ja K-piste (jos kysytään)
- suorareunainen kampa jossa on cm-asteikko on hyvä
- jos lähtöpaikalla on saatu jotakin materiaalia, siitä voi tulla kysymyksiä jossakin vaiheessa jotosta (yleensä tulee...)
- syysjotoksilla rasteilla voi olla ilmoitetut aukioloajat, huomioikaa ne
- syysjotoksilla kannattaisi olla täysi partio (4 hiöä)
- ensikertalainen voi lähteä syysjotokselle ensin lyhempään sarjaan.

## Sekalaisia vinkkejä ja kikkoja 2

- illalla keitin ladataan valmiiksi aamua varten
- illalla makuupussi kannattaa levittää "Ilmaantumaan" 0,5-1 h ennen nukkumaan menoa
- rastimiehiltä saa kysellä kaikenlaisia lisätietoja, eri asia on kertovatko he. ;-)

Kirjoittamattomia sääntöjä jotoksilla:

- yöllä nukutaan
- ainakin yöpymispaikalla on vesitäydennyspiste
- rasteille pääsee usein joko suoraan suunnistamalla tai teitä ja polkuja pitkin kiertämällä (pimeällä ja/tai väsyneenä lyhin reitti ei ole aina nopein...)
- maalissa on uintimahdollisuus/suihku/sauna.

**Muista leppoisan rento reserviläismeininki !!**  
Piiritason jotoksilla ei ole veristä kilpailua.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

57

## Mottoja jotoksille

**"Henkilö joka juoksee metsässä alentuu eläimen tasolle."**

**"Metsään ei ole tultu kulinarismi mielessä."**

**"Metsään ei olla tultu tiskaamaan."**

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

58

## Pir. reservipiirien vuokravarusteet 2010

- 1 kpl puolijoukkueelta varusteineen (kamiina, keskisalko, nurkkakepit, maakiilat, maavaate) / 40 euroa
- 1 kpl kymppitelta varusteineen (sissiteltan kokoinen) / 20 euroa
- **1 kpl valmislaavu Penalaavu / 5 euroa**
- **1 kpl valmislaavu Jahti / 5 euroa**
- **5+4 kpl laavu 3x3 m (maastokuvio+vihreä) / 4 euroa**
- **7 kpl rinkka Savotta 1200 / 7 euroa**
- **10 kpl keitin Trangia 25 / 3 euroa**
- 5 kpl keittimen talvipoltin Trangiaan (vuokrataan keittimen kanssa)
- **3 kpl kirves Fiskars 600 retki / 2 euroa**
- **3 kpl kaarisaha retki / 2 euroa**
- 3 kpl vesiasia 20 l / 2 euroa
- 4 kpl kenttälampio Fiskars / 2 euroa
- 8 kpl lumilampio Fiskars retki / 2 euroa
- 6 kpl iso lumilampio Fiskars / 2 euroa
- 22 pr sukset siteineen Järvinen ja Peltonen (210, 220, 225) / 5 euroa
- 22 pr suksisauvat (iso soppa) (vuokrataan suksien kanssa)
- 2 pr lumikenkä Karhu (malli Alposet) / 5 euroa
- 4 kpl ahkio (160 ja 200 cm) / 7 euroa.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

59

## Jotoksen jälkeen

- pese likaiset vaatteet ja varusteet, myös jalkineet
- huolla rikkoontuneet ja/tai kuluneet varusteet
- puhdista ja kuivaa jalkineet
- täydennä kuluneet varastot (mm. tulitikut, ea-pakkaus, paristot, sytytyspalat, narunpätkät, karttapussi)
- kirjaa jälkikommentit varusteista talteen (mitä oli liikaa, mitä puuttui, vaatetuksen ja varustuksen sopivuus ja toimivuus,...)
- tallenna ja jaa (?) jotoskarta ja valokuvat yms.
- 
- pidä jälkipeli partiokavereitten kanssa ;-)
- ala suunnitella seuraavaa jotosta.

Syysjotosten tehtävät ja vastaukset löytyvät usein www-sivuilta.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

60

- Tensun edelleenkin ajankohtainen ja käypä jotosvarustelista jotokselle valmistautumista varten neljän hengen partiolle:

**[www.cs.tut.fi/~tensu/jotosvar.html](http://www.cs.tut.fi/~tensu/jotosvar.html)**

*Tuo on vain tarkistuslista kesä- ja talvikäyttöön, kaikkea EI ole tarkoitus kantaa aina mukana !!*

Yleisen listan mukaan tehdään oma lista omaan jotuskäyttöön soveltuvista ja hyväksi havaituista varusteista ja tarvikkeista.

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

61

## Tulevia jotoksia 2010

- **Kevätyön Koukkaus 07-08.05. Nokia**
- **Hagellus 15-16.05. Orivesi**
- **Naisten jotos 21-23.05. Äänekoski**
- **Suviyön jotos 18-19.06. Ylöjärvi**

- **PAHKIS sissijotos 17-19.09.**
- **RESUL:n syysjotos 17-19.09. Kuopio**

**Etsi "jotos"-sanalla MPK:n www-sivuilta lisää jotoksia, tai "partio(taito)kilpailu"-sanalla.**

***HUOM! Luonnonmuonakurssi 17-19.09. Halli***

Jotos-info

Maastotoimikunta

22.04.2010

66